

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

BİRİNCİ BÖLÜM
KARAR

OLCAY ÖZÇELİK BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2024/31038
Karar Tarihi : 4/3/2026

Başkan y. : Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Üyeler : Selahaddin MENTEŞ
İrfan FİDAN
Muhterem İNCE
Yılmaz AKÇİL

Raportör : Yusuf Enes KAYA
Başvurucu : Olcay ÖZÇELİK
Vekli : Av. Mehmet Can AK

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, tutuklamanın hukuki olmaması nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 8/5/2024 tarihinde yapılmıştır. Komisyon, başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına ve başvurunun adli yardım talebinin kabulüne karar vermiştir.

3. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanda bulunmamıştır.

III. OLAY VE OLGULAR

4. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ve Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) aracılığıyla erişilen belgelere göre ilgili olaylar özetle şöyledir:

5. Baba ve oğul olan müştekiler kendilerini telefonla arayıp Cumhuriyet savcısı olarak tanıtan şahıslar tarafından dolandırıldıkları iddiasıyla Savcılığa suç duyurusunda bulunmuştur. Müştekiiler müracaatlarında telefondaki şahısların "Banka hesaplarınız dolandırıcıların eline geçti, Mersin genelinde operasyon yapıyoruz." yalanıyla kendilerini kandırdığını, bu senaryoya inanarak 108.000 TL'yi şüpheli H.E.Ç.'nin hesabına, 44.000 TL'yi başvurunun hesabına gönderdiklerini beyan etmiştir. Toplamda 152.000 TL maddi zarara uğrayan müştekilerin parayı gönderdikleri hesapların ve kartların organize şekilde şüpheliler

arasında el değıştşşerek nihai olarak M.Y.ye ulaştırıldığının ve paranın çekildiğinin belirtilmesiyle söz konusu dolandırıcılık eylemine ilişkin olarak Mut Cumhuriyet Başsavcılığınca soruşturma başlatılmıştır.

6. Bu soruşturma kapsamında başvurucunun 9/1/2023 tarihinde Savcılık tarafından ifadesi alınmıştır. Başvurucu; ifadesinde müştekileri tanımadığını, suçta kullanılan telefon hattının kendisine ait olmadığını, asıl şüpheli M.Y. ile yeğeninin arkadaşı T.S. aracılığıyla tanıştığını beyan etmiştir. M.Y.nin banka hesabında sorun olduğu bahanesiyle kendisinden hesap numarasını istediğini, T.S.nin güven vermesi üzerine ikna olarak M.Y. ile hesap bilgilerini paylaştığını ve bu işlem karşılığında 500-600 TL aldığını kabul etmiştir. Ayrıca paranın suçtan elde edildiğini bilmediğini savunmuş ve suçlamaları reddetmiştir.

7. Mut Cumhuriyet Başsavcılığı 10/10/2023 tarihinde hazırladığı fezlekeyi kovuşturmayı yapacak ağır ceza mahkemesinin yargı çevresinde yer aldığı için Silifke Cumhuriyet Başsavcılığına göndermiştir.

8. Silifke Cumhuriyet Başsavcılığı 23/10/2023 tarihli iddianameyle başvurucunun kendisini kamu görevlisi olarak tanıtması suretiyle nitelikli dolandırıcılık suçundan cezalandırılması istemiyle aynı yer ağır ceza mahkemesinde kamu davası açmıştır.

9. İddianamede başvurucunun suç işleme kastıyla ve diğş şüphelilerle fikir ve eylem birliğı içinde hareket ederek nitelikli dolandırıcılık suçuna iştirak ettiğı ileri sürölmüştür. Başvurucunun eylemin finansal ayağında araç olarak kullanılan banka hesabını ve kartını diğş şüphelilerin kullanımına tahsis ederek haksız menfaat teminine doğrudan aracılık ettiğı iddia edilmiştir. Dosya kapsamındaki banka hareketlerinin incelemesi neticesinde müştekilerden birinin doğrudan başvurucunun hesabına 44.000 TL gönderdiğı, diğş müştekinin para gönderdiğı şüpheli H.E.Ç.nin hesabından da olay günü saat 12.47 ile 13.07 arasında birkaç seferde toplam 17.000 TL'nin EFT yoluyla başvurucunun hesabına aktarıldığı tespit edilmiştir. Başvurucunun organizasyon içindeki rolü bağlamında suçta kullanılan banka kartlarını ve şiftelerini bizzat diğş şüpheli E.E.ye teslim ettiğı, bu kartların bir zincir şeklinde T.S. ve M.M.Ç. üzerinden M.Y.ye ulaştırıldığı ve dolandırıcılık gelirlerinin bu yöntemle tahsil edildiğı savunulmuştur. Yapılan HTS analizlerinde ise başvurucunun mağdurları arayan yabancı uyruklu şahıslara ait hatlarla irtibatı bulunmasa da kartları teslim ettiğı E.E. ve para transfer trafiğinde yer alan H.E.Ç. ile telefon görüşmelerinin olduğu, bu durumun şüpheliler arasındaki bağı ve iştirak iradesini doğruladığı belirtilmiştir.

10. Silifke 1. Ağır Ceza Mahkemesi (Mahkeme) 9/11/2023 tarihinde iddianamenin kabulüne karar vermiş ve kovuşturma aşaması başlamıştır.

11. 16/4/2024 tarihli ilk duruşmada başvurucunun savunması alınmıştır. Başvurucu ifadesinde kendisini sahte isimle galerici bir iř adamı olarak tanıtan asıl şüpheli M.Y.yle yeğeninin arkadaşı T.S. aracılığıyla tanıştığını, işsiz olması ve 500-1000 TL harçlık vaadi sebebiyle köttl niyet aramaksızın dört beş hesap numarasını bu şahısla paylaştığını ifade etmiştir. Yanında bulunan E.E. ve H.E.Ç.nin de hesap bilgilerini verdiğini belirten başvurucu, hesaplarına gelen paraları bazen çekip M.Y.ye teslim ettiğini, bazen de M.Y.nin telefonunu kullanarak parayı başka hesaplara transfer ettiğini, özellikle Ziraat Bankası hesabına gelen 130.000 TL'yi bankadan çekemeyince birkaç seferde gönderdiklerini anlatmıştır. Ayrıca ATM görüntülerinde M.Y.nin tespit edildiğini, bu şahsın arabasında silah görene kadar dolandırıcı olduğunu anlamadığını, suç işleme kastı bulunmadığı gerekçesiyle zararı gidermeyi kabul etmediğini ve beraatini talep ettiğini beyan etmiştir.

12. Duruşma sonunda Savcılığın başvurusunun ve diğer sanıklar H.E.Ç., E.E. ve T.S.nin tutuklanması yönündeki talebini değerlendiren Mahkeme, sanıklar E.E. ve T.S. yönünden bu talebin reddine karar vermiştir. Ancak başvuru ve diğer sanık H.E.Ç. yönünden üzerilerine atılı suçun vasfı ve mahiyeti, dosya kapsamındaki mevcut delillerle desteklenen kuvvetli suç şüphesinin varlığı, eylemin 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100. maddesinde sayılan katalog suçlardan olması ve öngörülen ceza miktarı nazara alındığında adli kontrol tedbirinin yetersiz kalacağı gerekçeleriyle tutuklanmalarına karar vermiştir.

13. Başvurucu 22/4/2024 tarihinde tutuklama kararına itiraz etmiş; tutukluluğa itiraz dilekçesinde tutuklanmanın en son başvurulması gereken istisnai bir tedbir olduğunu, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) içtihatları ve 5271 sayılı Kanun'un 109. maddesi gözetilerek öncelikle adli kontrol hükümlerinin uygulanması gerektiğini, kaçma, delilleri karartma veya mağdurlar üzerinde baskı kurma ihtimali olmadığını, isnat edilen suçun katalog suçlardan olmadığını ve tutuklama için öngörülen yasal şartların oluşmadığını belirtmiştir.

14. Silifke 2. Ağır Ceza Mahkemesi 25/4/2024 tarihinde atılı suçun işlendiğine dair kuvvetli suç şüphesini gösteren somut olguların varlığı, kanunda öngörülen ceza miktarı ve adli kontrol tedbirlerinin yetersiz kalacağı gerekçeleriyle itirazın reddine karar vermiştir.

15. Karar 7/5/2024 tarihinde başvurucuya tebliğ edilmiştir.

16. Başvurucu 2/7/2024 tarihinde tahliye edilmiştir. Yargılama devam etmektedir.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

17. 5271 sayılı Kanun'un "Tutuklama nedenleri" başlıklı 100. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin ve bir tutuklama nedeninin bulunmaması halinde, şüpheli veya sanık hakkında tutuklama kararı verilebilir. İşin önemi, verilmesi beklenen ceza veya güvenlik tedbiri ile ölçülü olmaması halinde, tutuklama kararı verilemez.

(2) Aşağıdaki hallerde bir tutuklama nedeni var sayılabilir:

a) Şüpheli veya sanığın kaçması, saklanması veya kaçacağı şüphesini uyandıran somut olgular varsa.

b) Şüpheli veya sanığın davranışları;

1. Delilleri yok etme, gizleme veya değiştirme,

2. Tanık, mağdur veya başkaları üzerinde baskı yapılması girişiminde bulunma,

Hususlarında kuvvetli şüphe oluştuyorsa.

(3) Aşağıdaki suçların işlendiği hususunda somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı halinde, tutuklama nedeni var sayılabilir:

a) 26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan;

1. Soykırım ve insanlığa karşı suçlar (madde 76, 77, 78),

2. (Ek: 6/12/2019-7196/58 md.) Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti (madde 79, 80)

3. Kasten öldürme (madde 81, 82, 83),

4. (Ek: 6/12/2006 – 5560/17 md.) Kasten yaralama (madde 86, fıkra 3, bent b, e ve f) ve neticesi sebebiyle ağırlaşmış kasten yaralama (madde 87),

5. İşkence (madde 94, 95)

6. Cinsel saldırı (birinci fıkra hariç, madde 102),

7. Çocukların cinsel istismarı (madde 103),

8. (Ek: 6/12/2006 – 5560/17 md.) Hırsızlık (madde 141, 142) ve yağma (madde 148, 149),

9. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188),

10. Suç işlemek amacıyla örgüt kurma (iki, yedi ve sekizinci fıkralar hariç, madde 220),

11. Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar (madde 302, 303, 304, 307, 308),

12. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315),

b) 10.7.1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan silah kaçakçılığı (madde 12) suçları.

c) 18.6.1999 tarihli ve 4389 sayılı Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkralarında tanımlanan zimmet suçu.

d) 10.7.2003 tarihli ve 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan ve hapis cezasını gerektiren suçlar.

e) 21.7.1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 68 ve 74 üncü maddelerinde tanımlanan suçlar.

f) 31.8.1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 110 uncu maddesinin dört ve beşinci fıkralarında tanımlanan kasten orman yakma suçları.

g) (Ek: 27/3/2015-6638/14 md.) 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 33 üncü maddesinde sayılan suçlar.

h) (Ek: 27/3/2015-6638/14 md.) 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 7 nci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen suçlar.

i) (Ek: 12/5/2022-7406/9 md.) Kadına karşı işlenen kasten yaralama suçu.

j) (Ek: 12/5/2022-7406/9 md.) Sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu.

k) (Ek: 10/10/2024-7528/35 md.) Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi eğitim kurumlarında yönetici, öğretmen, usta öğretici, yabancı uyruklu öğrencilerin eğitimine yönelik Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen projelerde öğretici/öğretmen veya rehber danışman; özel eğitim kurumlarında yönetici, öğretmen, uzman öğretici ve usta öğretici olarak görev yapanlar ile Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi eğitim kurumları ve özel eğitim kurumlarında ders ücreti karşılığı ders okutana ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan öğretmenlere karşı görevleri sırasında veya görevleri sebebiyle işlenen kasten yaralama suçu.

18. 5271 sayılı Kanun'un "Tutuklama kararı" başlıklı 101. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları şöyledir:

"(1) Soruşturma evresinde şüphelinin tutuklanmasına Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi tarafından kovuşturma evresinde sanığın tutuklanmasına Cumhuriyet savcısının istemi üzerine veya re'sen mahkemece karar verilir. Bu istemlerde mutlaka gerekçe gösterilir ve adli kontrol uygulamasının yetersiz kalacağını belirten hukuki ve fiili nedenlere yer verilir.

(2) Tutuklamaya, tutuklamanın devamına veya bu husustaki bir tahliye isteminin reddine ilişkin kararlarda;

a) Kuvvetli suç şüphesini,

b) Tutuklama nedenlerinin varlığını,

c) Tutuklama tedbirinin ölçülü olduğunu,

d) (Ek: 8/7/2021-7331/14 md.) Adli kontrol uygulamasının yetersiz kalacağını,

gösteren deliller somut olgularla gerekçelendirilerek açıkça gösterilir. Kararın içeriği şüpheli veya sanığa sözlü olarak bildirilir, ayrıca bir örneği yazılmak suretiyle kendilerine verilir ve bu husus kararda belirtilir."

19. 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Nitelikli dolandırıcılık" başlıklı 158. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Dolandırıcılık suçunun;

...

l) (Ek: 24/11/2016-6763/14 md.) Kişinin, kendisini kamu görevlisi veya banka, sigorta ya da kredi kurumlarının çalışanı olarak tanıtması veya bu kurum ve kuruluşlarla ilişkili olduğunu söylemesi suretiyle,

İşlenmesi halinde, üç yıldan on yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezasına hükümlenir. (Ek cümle: 29/6/2005 -- 5377/19 md.; Değişik: 3/4/2013-6456/40 md.) Ancak, (e), (f), (j), (k) ve (l) bentlerinde sayılan hâllerde hapis cezasının alt sınırı dört yıldan, adli para cezasının miktarı suçtan elde edilen menfaatin iki katından az olamaz."

B. Uluslararası Hukuk

20. AİHM, *Hakim Aydın/Türkiye* (B. No: 4048/09, 26/5/2020) kararına konu olayda başvurunun tutuklanmasına karar veren mahkemenin kararını isnat edilen suçun 5271 sayılı Kanun'un 100. maddesi kapsamında yer alan katalog suçlardan biri olduğu iddiasına dayandığını ancak söz konusu terör örgütü propagandası yapma suçunun ilgili kanun maddesinde sayılan katalog suçlar arasında yer almadığını tespit etmiştir. AİHM, hâkimin bu hatalı nitelemeye dayanarak kaçma veya delilleri karartma şüphesi gibi tutuklama nedenlerinin varlığını otomatik bir yasal karine olarak kabul edip somut gerekçeleri incelememesinin ulusal mevzuata aykırılık teşkil ettiği ve bu durumun tutuklamayı hukuka aykırı hâle getirdiği gerekçesiyle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 5. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ihlal edildiğine karar vermiştir (*Hakim Aydın/Türkiye*, §§ 35-40).

21. AİHM; *Mehdi Tanrıkulu/Türkiye* (B. No: 33374/10, 19/1/2021) kararına konu olayda da başvurucuya atılı olan terör örgütü propagandası yapma suçunun katalog suçlar arasında yer almamasına rağmen yerel mahkemece hatalı bir hukuki nitelemeyle bu kapsamda değerlendirildiğini, bu hata nedeniyle mahkemenin şüphelinin kaçma, delilleri karartma veya tanıklar üzerinde baskı kurma riskinin bulunup bulunmadığını somut olgularla incelemeyi ve yersiz bir şekilde yasal karineye sığınarak tutuklama kararı verdiğini, Hükümetin savunmasında ileri sürdüğü tekrar suç işleme riskinin Türk hukukunda geçerli bir tutuklama nedeni olarak düzenlenmediğini, zaten yerel mahkemenin gerekçeli kararında da buna değinilmediğini, 5271 sayılı Kanun'un 100. maddesi uyarınca tutuklamanın orantılılık kriterini karşılaması gerektiğini, özellikle basın özgürlüğü bağlamında bu tür tedbirlerin ifade özgürlüğü üzerindeki etkisi nedeniyle ulusal makamların tutuklamanın gerekliliğini ikna edici şekilde ortaya koymakla yükümlü olduklarını ancak somut olayda bu durumun söz konusu olmadığını belirtmiştir. Sonuç olarak AİHM söz konusu suçun bir katalog suç olarak değerlendirildiği gerekçesiyle başvurunun tutuklanmasının ulusal mevzuata yani 5271 sayılı Kanun'un 100. maddesine uygun olmadığı kanaatine varmıştır (*Mehdi Tanrıkulu/Türkiye*, §§ 35-40).

V. İNCELEME VE GEREKÇE

22. Anayasa Mahkemesinin 4/3/2026 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları ve Bakanhk Görüşü

23. Başvurucu; basit ve şablon gerekçelerle tutuklandığını, tutuklama sonrası duruşma zaptının hemen verilmediğini, sisteme geç yüklendiğini, tutuklama nedenlerinin bulunmadığını, kaçma şüphesinin olmadığını, adli kontrol tedbirinin neden uygulanmadığının tartışılmadığını ileri sürerek özgürlük ve güvenlik hakkı ile adil yargılanma hakkının ihlal edildiğinden şikâyet etmiştir.

24. Bakanlık görüşünde, kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edilip edilmediği incelenirken Anayasa ve mevzuat bükümleri çerçevesinde olayın kendi özel koşullarına göre değerlendirme yapılması gerektiği belirtilmiştir.

B. Değerlendirme

25. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki niteliğinden dolayı olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder. Başvurucunun şikâyeti tutuklanmanın hukuki olmadığına ilişkindir. Dolayısıyla başvurunun iddialarının Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrası bağlamında kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı kapsamında incelenmesi gerekir.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

26. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

a. Genel İlkeler

27. Tutuklanmanın hukukiliğinin incelenmesinde dikkate alınacak genel ilkeler için bkz. *Gülser Yıldırım (2)* [GK], B. No: 2016/40170, 16/11/2017, §§ 110-124; *Zafer Özer* [1. B.], B. No: 2016/65239, 9/1/2020, §§ 38-45; *Eren Erdem* [1. B.], B. No: 2019/9120, 9/6/2020, §§ 131-137.

b. İlkelerin Somut Olaya Uygulanması

28. Somut olayda öncelikle başvurunun tutuklanmasının kanuni dayanağı olup olmadığının belirlenmesi gerekir. Başvuru, nitelikli dolandırıcılık suçundan 5271 sayılı Kanun'un 100. maddesi uyarınca tutuklanmıştır. Dolayısıyla başvuru hakkında uygulanan tutuklama tedbirinin kanuni dayanağı vardır.

29. Kanuni dayanağı olduğu anlaşılan tutuklama tedbirinin meşru bir amacının olup olmadığı ve ölçülülüğü incelenmeden önce tutuklanmanın ön koşulu olan suçun işlendiğine dair kuvvetli belirti bulunup bulunmadığı değerlendirilmelidir.

30. Dosya kapsamında müştekilerden başvurunun hesabına para aktarıldığı yönündeki tespitler, başvurunun banka kartlarını diğer şahıslara teslim etmek suretiyle sürece dâhil olmuş olabileceğine dair anlatımlar ve şüpheliler arasındaki irtibata işaret edebilecek HTS verileri bir bütün olarak ele alındığında söz konusu tespitlerin soruşturma makamlarınca suçun işlendiği yönünde kuvvetli bir belirti olarak değerlendirilmesinin temelsiz ve keyfi olduğu söylenemeyecektir.

31. Diğer taraftan başvuru hakkında uygulanan ve kuvvetli suç şüphesinin bulunması şeklindeki ön koşulu yerine gelmiş olan tutuklama tedbirinin meşru bir amacı olup olmadığının değerlendirilmesi gerekir.

32. Somut olayda tutuklama kararında mütnez suçun 5271 sayılı Kanun'un 100. maddesinde sayılan katalog suçlardan olması, atılı suçun sabit görülmesi hâlinde alınacak ceza miktarı, suçun niteliği ve kanunda öngörülen ceza miktarına göre tutuklamadan beklenen yararın adli kontrol ile sağlanamayacak olması gerekçelerine dayanılmıştır.

33. Görüldüğü üzere tutuklama gerekçesi esas olarak isnat edilen suçun katalog suçlar arasında yer aldığı kabulüne dayanmaktadır. 5271 sayılı Kanun'un 100. maddesinde tutuklama nedenlerine yer verildikten sonra (3) numaralı fıkrada sayılan suçlardan birinin işlendiği konusunda kuvvetli şüphenin varlığı hâlinde şüpheli veya sanık hakkında kaçma şüphesi veya delilleri karartma tehlikesi bulunduğu varsayılabilceği ifade edilmiştir. Ancak başvuruca isnat edilen dolandırıcılık suçu 5271 sayılı Kanun'un 100. maddesinin (3) numaralı fıkrasında sayılan katalog suçlar arasında değildir (bkz. § 17). Dolayısıyla mahkeme, isnat edilen suçun niteliği gereği söz konusu yasal karineye dayanamayacağı için kaçma veya delilleri karartma gibi tutuklama nedenlerinin varlığını kendiliğinden varsayamaz. Bu bağlamda suçun hatalı bir şekilde katalog suç olarak değerlendirilmesi, tutuklama kararı veren mahkemenin başvurucaın kaçma ve delilleri karartma riskinin bulunmadığına dair savunmalarını incelememesine, tutuklama nedenleri yönünden bir değerlendirme yapmamasına yol açmıştır (benzer yönde AİHM kararları için bkz. §§ 20, 21).

34. Öte yandan her ne kadar beklenen ceza miktarına ve suçun niteliğine yapılan atıflar kaçma şüphesiyle ilişkilendirilebilse de somut olayın özellikleri bu varsayımı desteklememektedir. Zira somut olayda 9/1/2023 tarihinde ifadesi alınan başvurucaın hakkında soruşturma sürecinde adli kontrol dâhil hiçbir koruma tedbiri uygulanmamıştır. Başvuruca 16/4/2024 tarihli ilk duruşmaya serbest olduğu hâlde kendi iradesiyle bizzat katılmıştır ancak bu duruşma esnasında tutuklanmıştır. İfade tarihi ile tutuklama tarihi arasında geçen sürede başvurucaın kaçma hazırlığı içinde olduğuna veya bu yönde bir eğilim taşıdığına dair tutuklama kararında herhangi bir somut tespit yer almamaktadır. Tüm bu hususlar ışığında sırf alacağı muhtemel ceza miktarından hareketle başvurucaın kaçacağı şüphesinin bulunduğu söylenemez. Ayrıca tutuklama kararında, bir diğer tutuklama nedeni olan delilleri karartma şüphesinin varlığına dair de hiçbir değerlendirme veya gerekçeye yer verilmemiştir. Sonuç olarak Mahkeme tarafından öne sürülen gerekçelerin başvurucaın tutukluluğunu haklı çıkarmak için yeterli dayanak oluşturmadığı, tutuklama tedbirini zorunlu kılan nedenlerin yeterli şekilde ortaya konulmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

35. Varılan bu sonuç karşısında tutuklamanın ölçülü olup olmadığına ilişkin ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

36. Açıklanan gerekçelerle tutuklamayı zorunlu kılan nedenler ortaya konulmadan başvurucaın tutuklanmasına karar verilmesi nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrası yönünden ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

VI. GİDERİM

37. Başvuruca; ihlalin tespitine, 100.000 TL maddi, 100.000 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesini talep etmiştir.

38. Anayasa Mahkemesince yapılan inceleme sonucunda Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrasının ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu itibarla ihlalin mahkeme kararından kaynaklandığı anlaşılmıştır. Başvuruca hakkındaki tutuklama tedbiri sona ermiştir. Dolayısıyla ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmamaktadır. Diğer taraftan yalnızca kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğinin tespitiyle giderilemeyecek olan manevi zararları karşılığında başvuruca talebiyle bağlı olarak net 100.000 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi gerekmektedir. Öte yandan başvurucaın uğradığını iddia ettiği maddi zarar

ile tespit edilen ihlal arasındaki illiyet bağına ve maddi zararına ilişkin herhangi bir belge sunmadığı için maddi tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

VII. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Tutuklamanın hukuki olmaması nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Tutuklamanın hukuki olmaması nedeniyle Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrası bağlamında kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Başvurucuya net 100.000 TL manevi tazminat ÖDENMESİNE, tazminata ilişkin diğer taleplerin REDDİNE,

D. 40.000 TL vekâlet ücretinden oluşan yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

E. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvurunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 4/3/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.